

I.

Fővárosi Bíróság
6.P.24.783/2005/31.szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Bíróság a dr.Balogh Péter és Társai Ügyvédi Iroda, dr. Balogh Péter ügyvéd / 1036. Budapest, Bécsi út 52. II.7./ által képviselt felperes neve ... lakos felperesnek az Oppenheim és Társai Ügyvédi Iroda dr. Kiss M. Tibor ügyvéd /1053. Budapest, Károlyi Mihály u.12./ által képviselt ... / alperes ellen szerzői jogsértés és jár.iránt indított perében meghozta a következő

í t é l e t e t .

A bíróság megállapítja, hogy az alperes az „...” kiadvány 2004.és 2006.évi kiadásával szerzői jogsértést követett el a felperes sérelmére.

A bíróság eltiltja az alperest a további jogsértéstől.

A bíróság kötelezi az alperest, hogy a felperes hozzájárulása nélkül kiadott kiadványokat semmisítse meg.

A bíróság kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 400.000.-/négy százezer/ -t, ennek 2006.január 1-től a kifizetés napjáig járó a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatot.

A bíróság ezt meghaladóan a felperes keresetét, az alperes viszontkeresetét és beszámítási kifogását elutasítja.

A bíróság kötelezi a felperest, hogy leletezés terhe mellett rójon le 15 napon belül 216.000.-/kettőszáztizenhatezer Ft kereseti illetéket .

A bíróság kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívásra 24.000.-/huszonnégyezer/ Ft kereseti illetéket.

A bíróság megállapítja, hogy a felek a perben felmerült költségeiket maguk viselik.

Az ítélet ellen a kézbesítéstől számított 15 napon belül fellebbezésnek van helye, melyet ennél a bíróságnál kell írásban, négy példányban benyújtani, a Fővárosi Ítéletáblának címezve.

A felek kérhetik a fellebbezés tárgyaláson kívül történő elbírálását.

Ha a fellebbezés csak a kamatfizetésre, a perköltség viselésére, vagy összegére, illetve a meg nem fizetett illeték, vagy az állam által előlegezett költség megfizetésére vonatkozik, az előzetes végrehajthatósággal, a teljesítési határidővel, vagy a részletfizetés engedélyezésével kapcsolatos, vagy az ítélet indokolása ellen irányul, a fellebbező fél a fellebbezésében kérheti tárgyalás megtartását.

I n d o k o l á s

A felperes 1997-től 2004.júniusig munkaviszonyban állt az alperesnél, mint stúdió vezető. Munkaköri feladata a nyomdai munkák előkészítése volt.

A felperes 1972-óta fotóművészként több kiállításon vett részt az általa fotózott fényképekkel.

2001.évben az alperes ügyvezetője, ... és a felperes felkeresték az ...-i ...t, ezt követően megállapodtak az ... bemutató kiadvány elkészítésében. Az alperes a kivitelezést és a finanszírozását vállalta a kiadványnak.

2001.évben készült el az „... című kiadvány. A kiadványban a fotókat a felperes, a szöveget ... készítette. A felperes volt az, aki ... tárgyalt a megrendeléssel kapcsolatban. A kiadványon feltüntetésre került : „kiadja a szerző felperes neve, tervezés ..., képfeldolgozás, nyomás megjelölésnél az alperes került feltüntetésre, felelős vezetőként ... ügyvezető igazgató" került feltüntetésre.

A helyszíni fotózásra 2001.június 7 és 11-e között került sor, a kiadvány június hónap végén kinyomtatásra került. A fotókat a felperes a saját fényképezőgépével készítette 6 x 6 -os diára, illetve a kis méretű képek színes negatívra.

A felek megállapodtak a felperes részére járó díj mértékében, amelyet kiadásonként 200-200.000.-Ft-ban határoztak meg.

Az alperes 300.000.-Ft-t fizetett ki a felperesnek a fotók elkészítésével kapcsolatos munkájáért 2001.évben, majd 2002. és 2003.évben további 200-200.000.-Ft került az alperes részéről kifizetésre az ebben az évben történt kiadásokkal kapcsolatban. A felperes fizetett ki 100.000.-Ft-t 2001.évben ... részére , a kiadvánnyal kapcsolatos munkájáért. Az alperes ... részére 100.000.-Ft-t fizetett ki a tervezéssel kapcsolatban.

Az alperes 2004 évben is kiadta a kiadványt 5045 db-ban - ebből 2900 darab magyar nyelvű, 1065 angol, 1080 német nyelvű - amely kiadással kapcsolatban nem került sor a felperes részére jogdíj kifizetésére, a kiadáshoz a felperes hozzájárulásának a beszerzésére nem került sor. A kiadványok 915 Ft-os egységáron kerültek értékesítésre.

2006.évben további 2000 db kiadványt adott ki az alperes.

2007.évre terveztek 2000 db kiadvány kiadását.

A felperes és ... 2001.június 23-án felhasználási szerződést kötött egymással, amelyben megállapodtak abban, hogy ... , mint szerző a kiadványhoz készített kísérőszöveget, mint szerzői alkotás vonatkozásában felhasználási jogot enged a felperes számára, és feljogosította arra, hogy a műre vonatkozó esetleges jogsértés esetén önállóan fellépjen. /25/ F/ 1 /.

... 2004.december 14-én nyilatkozatot írt alá / 4/F/ 3 / amelyben nyilatkozott arról, hogy a kiadvánnyal kapcsolatos társszerzői munkához kapcsolódó valamennyi vagyoni értékű jogot ellenérték fejében kizárólagosan, valamint területileg és időben nem korlátozottan visszavonhatatlanul és végérvényesen a felperesre átruházta. Ennek alapján a fényképes-szöveges „...” című kiadványhoz kapcsolódó szerzői vagyoni jogok kizárólagos jogosultja a felperes.

Az alperes 2004.június 25-én - a munkaviszonya megszűnésekor - nyilatkozatot írt alá, amelyben kijelentette, hogy az alperessel szemben semmilyen követeléssel nem lép fel. /24/A/ 4 /

A felperes kereseti kérelmében kérte annak megállapítását, hogy a kiadvány ismételt kiadásával jogsértés történt, mert a felperes hozzájárulása nélkül került sor erre, kérte a

jogsértés folytatásával kapcsolatos tiltás kimondását, kérte az alperes kötelezését a jogsértően előállított kiadványok megsemmisítésére, kérte az alperest adatszolgáltatásra kötelezni a jogsértés terjedelmére vonatkozóan, kérte az alperest a jogsértő módon elért gazdagodás megtérítésére kötelezni.

A peres eljárás során előterjesztette 1.000.000.-Ft-ban, majd ezt módosítva 4.000.000.-Ft-ban a jogdíj iránti igényét azzal, hogy annak 2005.január 1-től a megfizetéséig terjedő időszakra járó késedelmi kamattal növelt összeget kért megállapítani. A felemelt összeg vonatkozásában arra hivatkozott, hogy az alperes 2004 és 2007 év között folyamatosan adja ki a kiadványt.

Az alperes a kereseti kérelem elutasítását kérte.

Ellenkérelmében elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a felperes kereseti kérelme több okból is határozatlan és bizonyítatlan : álláspontja szerint a felperest terheli annak bizonyítása és megjelölése, hogy 2004.évben hány példányban került kiadásra a kiadvány magyar, illetve angol, német nyelven, melyek azok a szerzői művek, melyek kapcsán a felperes szerzői jogi igényt kíván érvényesíteni, mely konkrét fotóművészeti alkotások vonatkozásában kíván a felperes szerzői jogdíj iránt igényt érvényesíteni, a különböző méretű és minőségű fényképek vonatkozásában milyen mértékű szerzői díjat kíván érvényesíteni. Az alperes hivatkozott arra, hogy a felperes nem csatolta a sérelmezett 2004-évi kiadásokat, nem jelölte meg, hogy az alperes mely magatartása az, amely következtében az alperest a felperes javára történő szerzői jogdíj fizetésére lehetne kötelezni. Ezen keresetlevél hiányosságai miatt a per megszüntetését indítványozta az alperes.

Az alperes hivatkozott arra, hogy a felperes által megjelölt kiadványban szereplő egyetlen fénykép sem minősül szerzői alkotásnak, így a felperest szerzői jogvédelem és szerzői jogdíj nem illeti meg. Az alperes álláspontja szerint a felperes által készített fényképfelvételeken az egyéni, egyedi jelleg nem mutatható ki, kizárólag az adott tárgy tényszerű bemutatására került sor, semmilyen egyéni, eredeti beállítás alkalmazására nem került sor, a felperes felvételei egyszerű reprodukciós alkotások.

A ... vonatkozásában hivatkozott arra, hogy a szakértői vélemény is megállapítja, hogy ez szerzői jogi védelemben nem részesül.

Nem fogadta el a perben beszerzett szakértői vélemény megállapításait, mert nem került sor az egyes fényképek önálló vizsgálatára, és álláspontja szerint nem végezte el a bíróság által meghatározott feladatot, ezért a szakértői vélemény kiegészítésre szorul.

Az alperes becsatolta az általa felkért fotóművészek véleményét, mely szerint a felperes által készített fényképfelvételek nem minősülnek egyéni eredeti jellegűnek, azaz szerzői jogi védelem alatt álló alkotásnak nem tekinthetők.

Hivatkozott arra az alperes, hogy amennyiben a bíróság arra a következtetésre jut, hogy a felperes által készített fényképfelvételek szerzői alkotásnak minősülnek, azok az Szjt. 30.§-a alapján munkaviszonyból folyó kötelezettségként készített felvételeknek minősülnek, ezért szerzői jogvédelem és szerzői jogdíj nem illeti meg a felperest.

Az alperes hivatkozott arra, hogy a felperesnek munkaköri kötelezettsége volt a per tárgyát képező fényképfelvételek elkészítése, azokat átadta az alperesnek, az átadással a vagyoni jogokat az alperes megszerezte. Az alperest bármilyen jellegű felhasználás megilleti a felperes által készített fényképfelvételekre nézve, arra is figyelemmel, hogy a felek között nem jött létre olyan megállapodás, amely az Szjt.30.§ /1/ bekezdésében rögzített szabálytól eltérő tartalmú megállapodást jelentene.

A felperest nem illeti meg az Szjt.30.§ /3/ bekezdése alapján sem díjazás, mert az alperes a fényképek felhasználására másnak engedélyt nem adott, a vagyoni jogokat másra nem ruházta át.

Hivatkozott arra az alperes, hogy a felperes a képek elkészítésért a munkabérét, illetőleg a külön kifizetett prémiumot megkapta, további díjigénnyel nem léphet fel.

Hivatkozott arra az alperes, hogy amennyiben a munkaviszonnnyal kapcsolatos álláspontját nem fogadja el a bíróság, kérte a felperes 2004.június 25-én kelt nyilatkozatát joglemondó nyilatkozatnak értékelni az Sztj.16.§ /4/ bekezdése alapján és ennek alapján álláspontja szerint a felperest szerzői jogdíj nem illeti meg.

Az alperes álláspontja szerint a kiadvány vonatkozásában a szerzőtársakkal kapcsolatos díj igényével nem léphet fel, így ... szerkesztőt megilleti díjat nem igényelhet.

... vonatkozásában a vagyoni jog átruházásával kapcsolatos megállapodást semmisnek kérte tekinteni, a Ptk.234.§ /1/, 200.§ /2/ bekezdése és az Sztj. 9.§ /3/ bekezdése alapján, mert a vagyoni jogok nem ruházhatóak át, másként sem szállhatnak át, azokról lemondani nem lehet.

Az alperes viszontkeresetet terjesztett elő és kérte megállapítani, hogy a perbeli fényképeket nyomdai feldolgozásra alkalmas módon tartalmazó CD-lemez tulajdonosa az alperes, a Ptk.193.§ /1/ bekezdés és a Íptk.115.§ /3/ bekezdése alapján kérte a felperes kötelezését arra, hogy a fényképfelvételeket nyomdai megjelenítésre alkalmas módon tartalmazó CD lemezt adja át az alperesnek.

Az alperes beszámítási kifogást terjesztett elő 419.445.-Ft-ban, mert amennyiben szerzői alkotásnak minősülő fényképei nem munkaviszony keretében jöttek létre, akkor a felperest, mint a szerzői vagyoni jogok jogosultját terhelik azon kiadások, amelyek az alkotás létrehozása érdekében merültek fel. Ebben 2001.július 16-i dátumú számlával 3250.-Ft a dia előhívás, 141.715.-Ft az autópályadíj és kapcsolódó költségek, amelyeknek számlája 2001.április és augusztus hónap közötti időszakra vonatkoztak 99.480.-Ft a felperes nevére szóló 1997. október 14- i készpénz számla, amely vonatkozásában fényképezőgép vásárlást állította,, 50.000.-Ft szállásköltség 2001.augusztus 27-i dátummal és 125.000.-Ft a tipográfiai tervekre vonatkozó, 2001.augusztus 6-i számla .

A felperes hivatkozott arra, hogy a fotók szerzői alkotás jellegének a megállapítása szakkérdés, a szakértői testület szakvélemény teljes mértékben irányadónak tekinthető. Hivatkozott arra, hogy a szakvélemény valamennyi fénykép tekintetében állást foglalt.

Az alperes részéről becsatolt állásfoglalások vonatkozásában az volt az álláspontja, hogy azok alkalmatlanok, hogy szakértői véleményként a perben értékelhetőek legyenek, állította, hogy az állásfoglalást tevő személyek az alperessel üzleti kapcsolatban állnak.

A felperes nem ismerte el, hogy munkaviszony keretében készült volna a kiadvány, mert a felperes munkaköre ... vezető volt, és nem volt feladata fotók készítése, de nem kapott olyan tájékoztatást, vagy munkaköri leírást, amely szerint munkakörében a gyakorlattól eltérően fotók készítése is szerepelt volna. **Hivatkozott arra, hogy aszámú szakvéleményében azt az álláspontot fejtette ki, hogy ha kétséges, hogy a mű megalkotása a szerző munkaköri kötelessége volt, akkor ezt a munkáltató terhére kell értékelni.** A felperes álláspontja szerint az alperesnek kell bizonyítania, hogy a felperes munkaköri kötelezettségként készítette volna a perbeli fotókat, a perben pedig ezt nem bizonyította, ezért az alperes nem volt jogosult a felperes engedélye és díjazása nélkül a kiadványt ismételtelen kiadni és terjeszteni.

Az alperes által hivatkozott joglemondó nyilatkozat nem ismert, illetve a jövőbeni jogsértésekre nem vonatkozhatott, és a nyilatkozat általános, nem kifejezett jellege miatt nem értelmezhető az Sztj.16.§ /4/ bekezdése szerinti nyilatkozatnak.

A felperesnek az volt az álláspontja, hogy a kiadvány létrehozásában közreműködők közül a tipográfiai szerkesztő munkája nem minősül szerzői jogi alkotásban, a szöveg szerzőjének a nyilatkozatát pedig csatolta a felperes, miszerint a felperes jogosult rendelkezni a szöveg tekintetében a vagyoni jogok kizárólagos használatával és fellépni azok megsértése esetén.

A felperes hivatkozott arra, hogy a felperes kizárólagos jogosultja a kiadványt alkotó valamennyi szerzői jog által védett fotó alkotások és irodalmi alkotások vagyoni jogainak, illetve felhasználási jogainak.

Hivatkozott arra, hogy az eredeti példányok becsatolásra kerültek.

A felperes hivatkozott arra, hogy az alperes jogosulatlanul többszörözte és terjesztette az ... című kiadványt, amellyel sértette a felperes Szt.18.§ és 23.§ /1/ bekezdésében rögzített jogait.

A felperes a vagyoni igény tekintetében a kereseti kérelmét elsődlegesen a Ptk.359.§ /1/ bekezdése szerinti általános kártérítés alapján teszi, a jogszerű felhasználásért egyébként járó díjra tart igényt, amely a felek korábbi szóbeli - és összecszerúségében nem vitatott megállapodása- illetve a jogsértően kiadott példányszám alapján a felperes álláspontja szerint meghatározható.

Hivatkozott arra a felperes, hogy az alperes ügyvezetői nyilatkoztak az 5000-es nagyságú darabszámra, a korábban megfizetett díj nagyságát elismerték a perben.

Kérte a felperes az alperes viszontkeresetének az elutasítását, mert a helyszíni fotózásra 2001.június 7 és 11-e között került sor, a kiadvány június hónap végén kinyomtatásra került. A fotókat a felperes a saját fényképezőgépével készítette 6 x 6 -os diára, illetve a kis méretű képek színes negatívra.

Hivatkozott arra, hogy nem birtokol az alperes tulajdonát képező, perbeli fotókat tartalmazó CD adathordozót.

A beszámítási kifogás vonatkozásában hivatkozott arra a felperes, hogy a becsatolt számlák nem igazolják az alperesi állítást, mert a dia előhívás későbbi időpontra vonatkozik, mint a kiadványok kinyomtatása, a több üzemanyag számla vonatkozásában csak a ... számú vonatkozik a perbeli időszakra, de az is teljes havi elszámolás, amelynek csak töredéke vonatkozhatna az ... kiszállásra, 2 x 170 km 8 literes üzemanyag fogyasztásával kb. 14.000.-Ft költséget jelent.

A szabálysértési pénzbüntetés más községre vonatkozik, a szállás költsége pedig 2001.augusztus végi, amikor a kiadvány már kész volt. A felperes saját fényképezőgépével készítette a képeket, az alperes által megjelölt gép alkalmatlan a perbeli fotók elkészítésére.

A perben az alperes indokoltnak tartotta a szakértői vélemény kiegészítését, de az volt az álláspontja, hogy nem őt terheli az ezzel kapcsolatos bizonyítás, és a bizonyítással járó költségek előlegezése.

A bíróság nem tartotta alaposnak az alperes per megszüntetésre vonatkozó hivatkozását, mert a felperes kereseti kérelme érdemi elbírálásra alkalmas volt, előterjesztette a határozott kereseti kérelmét, megjelölte a jogcímet, ezért per megszüntetésnek nem volt helye. A bizonyítatlanság nem permegszüntetési ok, hanem az érdemi vizsgálathoz tartozó kérdés.

Az Szt. /1999.évi LXXVI. tv. / 16.§-ának /1/ bekezdése értelmében a szerzői jogi védelem alapján a szerzőnek kizárólagos joga van a mű anyagi formában és nem anyagi formában történő bármilyen felhasználására és minden egyes felhasználás engedélyezésére. E törvény eltérő rendelkezése hiányában a felhasználásra engedély felhasználási szerződéssel szerezhető.

A /4/ bekezdése értelmében ha e törvény másképp nem rendelkezik, a szerzőt a mű felhasználására adott engedély fejében díjazás illeti meg, amelynek - eltérő megállapodás

hiányában - a felhasználáshoz kapcsoló bevétellel kell arányban állnia. A díjazásról a jogosult csak kifejezett nyilatkozattal mondhat le.

A /6/ bekezdése értelmében jogosulatlan a felhasználás különösen akkor, ha arra törvény, vagy az arra jogosult szerződéssel engedélyt nem ad, vagy ha a felhasználó jogosultságának határait túllépve használja a művet.

Az Szt. 1.§ /1/ bekezdése értelmében a törvény védi az irodalmi, tudományos és művészeti alkotásokat. Az 1.§ /2/ bekezdés i/.pontja értelmében a szerzői jogvédelem alá tartozó alkotás a fotóművészeti alkotás.

Az 1.§ /3/ bekezdése értelmében a szerzői jogi védelem az alkotást a szerző szellemi tevékenységéből fakadó, egyéni, eredeti jellege alapján illeti meg.

Az alperes védekezésére figyelemmel elsődlegesen abban kellett állást foglalnia a bíróságnak, hogy a perbeli kiadványban szereplő fotók szerzői műnek tekintendők -e.

A 2001.évben megjelent kiadványban, amelyben képfeldolgozás nyomás megjelölés mellett az alperes került feltüntetésre, az került rögzítésre, hogy „ kiadja a szerző : felperes neve „,/ 4/F/2 alatt becsatolva/.

A perben beszerzett szakértői vélemény megállapította, hogy a kiadványban szereplő fotók - kivéve a ...et ábrázoló fotók művészeti alkotásnak minősülnek, a fotók egyéni és eredetiek.

A bíróság álláspontja szerint az a körülmény, hogy az alperes a 2001-es kiadás során szerzőként tüntette fel a felperest a fotók vonatkozásában, egyben annak a megállapítását is jelenti, hogy az alperes elismerte a 2001-es kiadás idején, hogy a felperes által készített fotók egyéni és eredetiek. A kiadványban szerzőként tüntette fel a felperest, azaz nem vitatta ekkor a felperes szerzőségét.

A Pp.164.§ /1/ bekezdése alapján, a 2001-es kiadványban feltüntetett szerzőség elismerésére figyelemmel az alperest terhelte azon állításának a bizonyítása, hogy a korábbi elismerésére figyelemmel a felperes nem alkotott egyéni és eredeti művet a fotók készítése során.

Ha vitatott, hogy egy alkotás rendelkezik-e egyéni, eredeti jelleggel, a bíróság a szakkérdés eldöntésére szakértőt rendel ki / .../

A perben sor került a szakértői vélemény beszerzésére, a szakértői vélemény egy fotó kivételével valamennyi a felperes által készített fotó vonatkozásában azt állapította meg, hogy a fotók egyéni és eredetiek.

Az alperes bár indokoltnak tartotta a szakértői vélemény kiegészítését, de az ezzel kapcsolatos költségeket nem kívánta előlegezni a perben, erre figyelemmel a bíróság a Pp.3.§ /3/ bekezdésében írt tájékoztatás alapján ezt a körülményt - a szakértői vélemény kiegészítése hiányával kapcsolatos bizonyítatlanságot az alperes terhére értékeli a perben.

A perben rendelkezésre álló bizonyíték, a szakértői vélemény megállapítja az egyéni , eredeti jelleget valamennyi fotó vonatkozásában, ezért ezek vonatkozásában a szerzői művet megállapította a bíróság, arra is figyelemmel, hogy az nem volt vitás az alperes részéről, hogy ezeket a fotókat a felperes készítette.

A bíróság vizsgálta ezt követően az alperes azon védekezését, amely a munkaviszonyból folyó kötelességgel kapcsolatos volt :az Szt. 30.§ /1/ bekezdése értelmében eltérő

megállapodás hiányában a mű átadásával a vagyoni jogokat a szerző jogutódjaként a munkáltató szerzi meg, ha a mű elkészítése a szerző munkaviszonyból folyót kötelessége. A konkrét jogviszonyban, a munkaszerződésben, munkaköri leírásban meghatározott munkaköri feladatból kell kiindulni.

Az alperes által becsatolt munkaszerződés, annak módosításai /17/A/ 3 / alapján az volt megállapítható, hogy a felperes stúdió vezetőként került alkalmazásra, nem került sor írásban rögzítésre a stúdió vezetői munkakör feladata.

A bíróság meghallgatta a felperest, és az alperes ügyvezetőit - ... és ... - a peres eljárás során, a meghallgatásuk azonban nem erősítette meg az alperes azon álláspontját, miszerint a stúdió vezetőként dolgozó felperes számára munkaköri feladat lett volna a fotózási munka a perbeli kiadvány elkészítésével kapcsolatban.

... / 4.sorszám alatti jegyzőkönyv /úgy nyilatkozott, hogy egy megállapodás jött létre a felek között, amely értelmében a felperes külön díjazás fejében készítette el a fotókat, és nem is került az alperes részéről könyvelésre a felperes részére kifizetett ezen külön díjazás, azt az alperes ügyvezetői a saját vállalkozói jövedelmükből fizették ki.

... úgy nyilatkozott, hogy a felperes stúdió vezető volt és ennek során fotózott is, a perbeli fotózás pedig annyiban tért el az egyéb feladataitól, hogy itt nem bent a stúdióban dolgozott, hanem a helyszínen./4.sz.jkv. /

Az alperes ügyvezetőinek ezen nyilatkozata nem támasztja alá azon alperesi előadást, hogy munkaviszonyban létrehozott mű a perbeli fotók elkészítése a felperes részéről : az alperes nem munkabért és prémiumot fizetett a felperesnek, hanem az alperes ügyvezetői a saját jövedelmükből fizették ki a felperesnek a három évi kiadással kapcsolatos díjat.

Ez a körülmény azt támasztja alá, hogy az alperes nem tekintette munkaviszonyban létesített műnek, hiszen ekkor munkaviszony keretében került volna sor az elszámolásra.

Az alperes nem igazolta, hogy a felperes munkaköréhez tartozott a helyszínen történő fotózás a perbeli kiadvány vonatkozásában, nincs munkaköri leírás, és önmagában a stúdió vezető megjelölésből nem is következik ennek a megállapítása.

A bíróság a felperes 2004.június 25.napján tett nyilatkozatát, miszerint az alperessel szemben semmilyen követeléssel nem lép fel, nem fogadta el olyan joglemondó nyilatkozatnak, amely a perbeli kiadvány vonatkozásában a vagyoni jogokkal kapcsolatos lemondásra vonatkozik.

Az Szjt. 16.§ /4/ bekezdése értelmében a díjazásról a jogosult csak kifejezett nyilatkozattal mondhat le.

A fenti nyilatkozata felperesnek nem tekinthető ilyen, a perbeli kiadvány vonatkozásában a vagyoni jogról való lemondásnak, mert egy általános nyilatkozat, sem a nyilatkozat egyéb részében, sem a lemondással kapcsolatos mondatban nem szerepel, hogy a felperes a perbeli kiadvánnyal kapcsolatos vagyoni jogokról mondana le, a lemondást nem lehet kiterjesztően értelmezni, ezért nem is lehet elfogadni ilyen díjazással kapcsolatos lemondó nyilatkozatnak.

A bíróság a felperesnek a kiadvány írásbeli részére vonatkozó szerzőséggel kapcsolatos állítását nem fogadta el : a perbeli kiadvány vonatkozásában az alperes részéről történő szerzőségre vonatkozó elismerés a felperesre vonatkozott, azaz a fotókra, a mű írásbeli részére vonatkozóan nem történt ilyen elismerés az alperes részéről, a felperes pedig nem bizonyította a perben, hogy a perben, hogy az irodalmi rész szerzői műnek tekintendő.

A perben beszerzett szakértői vélemény a fotókkal kapcsolatban készült, a felperes nem kérte a kiadványnak az irodalmi részre vonatkozó egyéni, eredeti jellegének a vizsgálatát, ezért

ilyen szakértői vélemény hiányában nem is kerülhet sor az alperesnek, a szerzői műre vonatkozó vitatására figyelemmel a szerzői mű jellegének a megállapítására.

A bíróság tájékoztatta a Pp.3.§ /3/ bekezdése alapján a felperest az irodalmi részre vonatkozó szerzői műre vonatkozó bizonyítási kötelezettségére, s figyelemmel arra, hogy erre nem került sor, az ezzel kapcsolatos bizonyítatlanságot a bíróság a felperes terhére értékelte, azaz nem tudta megállapítani, hogy a kiadványban szereplő irodalmi rész is a szerzői mű jellegzetes egyéni, eredeti jellegével rendelkezik.

Szerzői mű hiányában ezzel kapcsolatban szerzői jogdíjat sem követelhet a felperes az alperestől.

A bíróság a fenti álláspontjára figyelemmel szükségtelennek találta az alperes által hivatkozott , felperes és ... közötti felhasználási szerződésre vonatkozó semmisségre történt hivatkozással érdemben foglalkozni, mert ennek előfeltétele volt annak elbírálása, hogy szerzői mű-e az irodalmi rész, amelyre a szerződés vonatkozik.

A jogdíj mértéke tekintetében a bíróság álláspontja szerint megállapítható, hogy a felek között egy megállapodás jött létre, amelyben a felek abban állapodtak meg, hogy minden kiadás során 200.000.-Ft jogdíjban részesül a felperes. A felperes és az alperes ügyvezetői is így nyilatkoztak, és ezen megállapodásra figyelemmel az Szt.16.§ /4/ bekezdése alapján, mivel eltérő megállapodás volt a felek között, nem a felhasználáshoz kapcsolódó bevétel arányában, hanem az eltérő megállapodás alapján kell megfizetnie az alperesnek a jogdíjat.

A felperes által becsatolt F/29/l alatti igazolás az ...i ... kht részéről azt igazolja, hogy a kiadvány forgalmazása bizományosi értékesítés keretében történik.

Az igazolás alátámasztja az alperes azon számlával igazolt előadását, hogy 2004.évben 5045 db került kiadásra. A bíróság az alperes számlában szereplő adataira figyelemmel elfogadta /21/ A/7 /hogy , ez a tétel 2004 és 2005.évben került a kiadványt forgalmazó kht-hez, azaz 2004..évben került sor a kiadásra az alperes részéről.

Az igazolásból azonban az is megállapítható, hogy 2006.évben is történt kiadás.

Ebből pedig következik, hogy a felek közötti megállapodásra figyelemmel kiadásonként kell megfizetni a 200.000.-Ft-t az alperesnek, amely 400.000.-Ft megfizetését jelenti.

A tervezett 2007-es kiadással kapcsolatban nem került bizonyításra, hogy az ténylegesen meg is történt, ezért feltételezett kiadás vonatkozásában szerzői díjat sem kell fizetnie az alperesnek.

Ezt meghaladóan a bíróság a felperes kereseti kérelmét a további jogdíj megfizetése tekintetében elutasította. A felek közötti megállapodásra figyelemmel kerülhetett sor a jogdíj összegének a megállapítására, a felperes által megjelölt 4.000.000.-Ft jogdíj összegének a jogosságát nem bizonyította, és az összecszerűség tekintetében a felperesnek kellett bizonyítania az állítását, amelynek nem tett eleget. Megállapodás hiányában a felperesnek tételesen meg kell jelölni a képek darabszámára, nagyságára vonatkozó díj igényét, és erre figyelemmel nincs lehetőség a Ptk.359.§-ának oly módon történő alkalmazására, ahogy azt a felperes igényelte, mert van lehetőség a tétel szerinti elszámolásra, azaz az általános kár alkalmazására nem kerülhet sor.

A bíróság nem tartotta alaposnak az alperes viszontkeresetét az ingó kiadásával kapcsolatban. Az alperes a felperest a CD kiadására kérte kötelezni, amelyen állítása szerint a fotók találhatóak, arra figyelemmel, hogy munkaviszonyával összefüggésben került sor véleménye szerint a fotók elkészítésére.

A bíróság nem találta alaposnak az alperes munkaviszonnnyal összefüggő állítását, ennek hiányában pedig nem is lehet kötelezni az alperes által egyébként csak vélelmezett, de nem bizonyított CD kiadására a felperest.

A bíróság az alperes beszámítási kifogását nem tartotta alaposnak : a becsatolt számlákkal igazolt költségek és a felperes által végzett fotózás közötti okozati összefüggést az alperes nem bizonyított, s önmagában a számlák becsatolása nem elegendő bizonyíték arra, hogy a fotózással kapcsolatos olyan költségek ezek, amelyeket az alperes a munkaviszony alapján fizetett ki a felperesnek.

A becsatolt számlák nem a felperes által megjelölt fotók készítésének idején - 2001.június 7-11 készültek, vagy előtte , vagy utána, a kiadvány a felperes előadása szerint 2001.júniusban kinyomtatásra került, ezért a 2001.július 16-i dia előhívás számla nem azonosítható be a perbeli munkával kapcsolatban, ahogy az útvonalakat nem tartalmazó autópályadíjak és költségek további beazonosítás hiányában nem igazolnak a perbeli munkával kapcsolatos olyan költséget, amelyet a felperes ezen fotózással kapcsolatos munka végzéssel számolt el az alperes felé. A bíróságolási határozatból nem a perbeli helyszínnel kapcsolatban , hanem más helyiség vonatkozásában történt a határozat hozatal, a fényképezőgép számlája, az ezzel kapcsolatos készpénz kifizetés a felperes részére 1997.évi dátumú, azaz jóval a perbeli munka végzése előtt került sor erre. A szállásköltség 2001.augusztusi, azaz a kiadvány megjelenését követően került sor ennek kifizetésére, ahogy a tipográfiai tervekkel kapcsolatos 2001.augusztus 6-i számla sem igazolja a 2001.júniusban végzett fotózással kapcsolatos költséget.

A bíróság az Szjt.94.§ /1/ bekezdése alapján megállapította a jogsértést, rendelkezett a b./ pont alapján a jogsértő eltiltásától, az f./ pont alapján a jogsérelmes helyzet megszüntetésére kötelezte az alperest.

A bíróság a Pp.81.§ /2/ bekezdése alapján rendelkezett a perköltség viseléséről : a perben felmerült költségeiket a felek a pervesztesség és pernyertesség arányára figyelemmel maguk viselik . A felperes pernyertes lett az Szjt.94.§ /1/ bekezdés a, ,b, és f./ pontjában megjelölt kereseti kérelmek tekintetében, nagyobb részét pervesztes lett a jogdíj követelés tekintetében, az alperes pervesztes lett a felperes fent megjelölt megállapítással, eltiltás és sérelmes helyzet megszüntetésével kapcsolatos kereseti kérelmei vonatkozásában, pervesztes lett a viszontkereset és a beszámítási kifogása tekintetében

A bíróság megállapítja, hogy tévesen tekintette a pert tárgyi illetékeljegyzési jogos pernek - ahogy azt a felperes feltüntette a keresetlevelében, mert a felperes nem a Ptk-.ban megjelölt személyhez fűződő jog megsértésével kapcsolatos kereseti kérelmeket, hanem az Szjt.alapján terjesztette elő követeléseit, ezért lelevezés terhe mellett kötelezte a felperest a pervesztesség arányának megfelelő kereseti illeték lerovására, míg az alperest a perveszteség arányában kötelezte kereseti illeték megfizetésére.

Budapest, 2008.február 28.napján

A kiadmány hitelül:
dr.Almásy Mária s.k.
előadó bíró

II.

Fővárosi Ítéltábla
8.Pf.20.479/2008/6.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla dr. Balogh Péter és Társai Ügyvédi Iroda (... ügyintéző: dr. Balogh Péter ügyvéd) által képviselt felperes neve(.....) felperesnek, az Oppenheim és Társai Ügyvédi Iroda (..... ügyintéző: dr. Kiss M. Tibor ügyvéd) által képviselt alperes neve(.....) alperes ellen szerzői jogsértés megállapítása és jogkövetkezményeinek megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2008. február 28. napján hozott 6.P.24.783/2005/31. számú ítélete ellen az alperes részéről 32. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja, a szerzői jogsértés megállapítása és jogkövetkezményeinek alkalmazása iránti kereseti kérelmet elutasítja, kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 108.000 (Száznyolcezer) Ft elsőfokú perköltséget, egyebekben helybenhagyja.

Köteles a felperes 15 napon belül az alperesnek 24.000 (Huszonnégyezer) Ft másodfokú perköltséget megfizetni.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság, részben helyt adva a felperes keresetének, ítéletében megállapította, hogy az alperes az „Ópusztaszer” című kiadvány 2004. és 2006. évi kiadásával szerzői jogsértést követett el a felperes sérelmére. A további jogsértéstől az alperest eltiltotta. Kötelezte az alperest, hogy a felperes hozzájárulása nélkül kiadott kiadványokat semmisítse meg. Kötelezte továbbá az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 400.000 Ft-ot és ennek 2006. január 1-től a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatot. Ezt meghaladóan a felperes keresetét, az alperes viszontkeresetét és beszámítási kifogását elutasította. Kötelezte a felperest, hogy leleltetés terhe mellett rójon le 15 napon belül 216.000 Ft kereseti illetéket, míg az alperest, hogy az államnak külön felhívásra fizessen meg 24.000 Ft kereseti illetéket. Végül megállapította, hogy a felek a felmerült költségeiket maguk viselik.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes, aki 1972. óta fotóművészként több kiállításon vett részt, 1997-től 2004. júniusáig munkaviszonyban állt az alperesnél, mint stúdió vezető, a munkaköri feladata a nyomdai munkák előkészítése volt. 2001-ben a felperes és az alperes ügyvezetője, megállapodtak abban, hogy egy, az Ópusztaszeri Emlékparkot bemutató kiadványt készítenek el. A kiadvány kivitelezését és finanszírozását az alperes vállalta, a fotókat a saját fényképezőgépével 2001. június 7-11.

között a helyszínen a felperes, a szöveget pedig készítette el. A kiadványon feltüntetésre került, hogy azt kiadja a szerző, a felperes. A felek megállapodtak a felperes részére járó díj mértékében, azt kiadásonként 200.000 Ft-ban határozták meg.

Az alperes a fotók elkészítésével kapcsolatos munkájáért 300.000 Ft-ot fizetett ki a felperesnek 2001-ben, majd 2002-ben és 2003-ban további 200.000 - 200.000 Ft került kifizetésre a további kiadásokkal kapcsolatban. Az alperes 2004-ben és 2006-ban is kiadta a kiadványt, amelyekkel kapcsolatban jogdíjat nem fizetett a felperesnek, a kiadáshoz a hozzájárulását nem szerezte be. A felperes 2004. június 25-én, a munkaviszonya megszűnésekor nyilatkozatot írt alá, amelyben kijelentette, hogy az alperessel szemben semmilyen követeléssel nem lép fel.

A felperesnek a 2001. június 23-án kötött felhasználási szerződésben felhasználási jogot engedett a kiadványhoz készített kísérőszöveg, mint szerzői jogi alkotás vonatkozásában, majd 2004. december 14-én nyilatkozatot adott arról, hogy a társszerzői munkához kapcsolódó valamennyi szerzői vagyoni értékű jogot kizárólagosan és a korlátozás nélkül, ellenérték fejében átruházta a felperesre.

Az elsőfokú bíróság a perbeli jogvitát a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (Szjt.) szabályai alapján bírálta el, mert az álláspontja az volt, hogy a perbeli kiadványban szereplő, a felperes által készített fotók - kivéve a Feszty-körképet ábrázoló fotók - egyéni, eredeti jelleggel bírnak, ezért az Szjt. 1. § (3) bekezdése értelmében szerzői jogi védelem illeti meg azokat.

Rögzítette, hogy a szakvélemény megállapította, hogy a fotók egyéni és eredetiek. Emellett a 2001-es kiadáson az alperes szerzőként tüntette fel a felperest, amely egyben azt is jelenti, hogy akkor az alperes elismerte a fotók egyéni, eredeti jellegét. A Pp. 164. §-ának (1) bekezdésére utalva kifejtette, hogy a szerzőség elismerésére figyelemmel a bizonyítási teher megfordult és az alperest terhelte az ellenkező bizonyítása. Mivel az alperes, bár indokoltnak tartotta a szakértői vélemény kiegészítését, a Pp. 3. § (3) bekezdése szerinti kioktatás ellenére sem előlegezte a további szakértői bizonyítás költségét, ezért a bíróság a bizonyítatlanságot az alperes terhére értékelte.

Nem találta alaposnak az alperesnek azt a védekezését, hogy a fotók elkészítése a felperes munkaviszonyból eredő kötelessége lett volna és emiatt az Szjt. 30. § (1) bekezdése értelmében a művek átadásával az alperes megszerezte volna jogutódként a mű vagyoni jogait.

Kifejtette, hogy e kérdés vizsgálata során a munkaköri leírásban meghatározott munkaköri feladatból kell kiindulni. A becsatolt munkaszerződésből megállapította, hogy a felperes stúdió vezetőként került alkalmazásra, de munkaköri feladatait nem rögzítették írásban, a meghallgatott alperesi ügyvezetők nyilatkozatai pedig nem erősítették meg, hogy a felperes számára munkaköri feladat lett volna a fotók elkészítése.

A felperes a munkáért nem munkabért, vagy prémiumot kapott, hanem az ügyvezetők saját jövedelmükből fizettek számára díjat, amely azt támasztja alá, hogy az alperes sem tekintette munkaviszonyban létrehozott műnek, hiszen ekkor munkaviszony keretében került volna sor az elszámolásra. Továbbá az alperes nem bizonyította, hogy a felperes munkaköréhez tartozott volna a helyszíni fotózás és ez a munkakörének a megnevezéséből - stúdió vezető - sem következik

Nem fogadta el az elsőfokú bíróság azt az alperesi érvelést sem, miszerint a felperes által a

munkaviszonya megszűnésekor aláírt nyilatkozata joglemondó nyilatkozatnak minősülne. Az elsőfokú ítélet szerint a hivatkozott felperesi nyilatkozat tartalma általános, nem szerepel benne, hogy a perbeli művel kapcsolatos jogokról mondana le. Utalt arra is, hogy a lemondást nem lehet kiterjesztően értelmezni. Ennek folytán nem tekinthető az Szjt. 16. §-ának (4) bekezdése szerinti díjazásról lemondó nyilatkozatnak.

Mindezek alapján az Szjt. 94. §-ának (1) bekezdése szerint megállapította a jogsértést, rendelkezett az alperes attól való eltiltásától és a sérelmezett helyzet megszüntetéséről, valamint jogdíj megfizetésére kötelezte az alperest.

A jogdíj mértékével kapcsolatban az volt az elsőfokú bíróság álláspontja, hogy arról a felek között létrejött egy megállapodás, amelyben az Szjt. 16. § (4) bekezdése értelmében nem a felhasználáshoz kapcsolódóan, hanem attól eltérően akként egyeztek meg, hogy minden kiadás során 200.000 Ft jogdíjban részesül a felperes. Mivel az alperesek igazolhatóan 2004-ben és 2006-ban adták ki a kiadványt, ezért 400.000 Ft jogdíj megfizetésére kötelezte az alperest.

Ezt meghaladóan a felperes keresetét, valamint az alperes viszontkeresetét és beszámítási kifogását is elutasította.

Nem fogadta el, hogy a kiadvány írásbeli része szerzői műnek tekinthető. Indokolása szerint a felperes nem bizonyította a kísérszöveg vonatkozásában, hogy az eredeti egyéni jellegű, az alperes részről a szerzősége vonatkozó elismerés a felperesre vonatkozott, a szakvélemény pedig csak a fotókról szólt. A bizonyítatlanságot a felperes terhére értékelte, és kifejtette, hogy szerzői mű hiányában jogdíjat sem követelhet az alperestől.

A felperes által megjelölt 4.000.000 Ft összegű jogdíjat nem látta megállapíthatónak, figyelemmel a felek közötti eltérő megállapodásra. Utalta arra is, hogy megállapodás hiányában a felperesnek tételesen meg kell jelölnie a képek darabszámára és nagyságára vonatkozó igényét, tehát van mód a tételes elszámolásra, ezért nincs lehetőség a Ptk. 359. §-a szerinti általános kár alkalmazására.

Az alperes viszontkeresetét, amely a munkaviszony alatt készített fényképeket tartalmazó CD kiadására irányult, azért nem találta alaposnak, mert nem fogadta el az alperesnek a munkaviszonyra vonatkozó állítását. Ennek hiányában pedig nem lehetett az ingó kiadására kötelezni az alperest.

Az alperes beszámítási kifogását, amellyel a fotózással kapcsolatban a felperesnek kifizetett költségeivel volt kapcsolatos, azért utasította el, mert a becsatolt számlák az időpontjuk alapján nem voltak beazonosíthatóak a perbeli munka elvégzésének idejére tekintettel.

Az alperes fellebbezett az ítélettel szemben. Elsődlegesen annak részbeni megváltoztatását és a felperes keresetének teljes elutasítását kérte a viszontkeresetnek történő helyt adás mellett, illetve abban az esetben, ha a perbeli fotók szerzői művek és elkészítésük nem munkaviszonyból eredő kötelessége volt a felperesnek, akkor a beszámítási kifogásának a helyt adását kérte. Másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését indítványozta.

A fellebbezés szerint az elsőfokú bíróság a tényállás helytelen megállapítása és a bizonyítékok helytelen értékelése mellett téves jogi következtetéseket vont le.

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleményét megalapozatlannak, aggályosnak és hiányosnak találta és sérelmezte, hogy azt az elsőfokú bíróság elfogadta, holott az általánosságban foglalt állást, az egyes felvételek önálló értékelése nélkül és szakszerűtlen megállapításokat tett. Ezért indokolt lett volna a kiegészítése, ennek hiányában az ítélet megalapozatlan. Állította a fellebbezés, hogy a szakvélemény kiegészítésért külön díj felszámításának nem is lett volna helye, de az a költség egyébként is a felperest terhelte volna, hiszen őt terhelte annak a bizonyítása, hogy az alkotása szerzői műnek minősül.

Kifogásolta azt is, hogy nem vette figyelembe az elsőfokú bíróság a magánszakértői véleményeket és annak okát sem adta, amelyet súlyos eljárási szabálysértésnek tekintett.

Tévesnek tartotta továbbá, hogy az a tény, hogy az első kiadáson a felperes szerzőként szerepelt, a fotók egyéni és eredeti jellegének az elismerését jelentette a részéről. Állította, hogy azt sosem ismerte el, de a szerzői jelleg nem is függ annak elismerésétől, hanem az határozza meg, hogy a mű mutat-e eredeti, egyéni jelleget. A szerzőség feltüntetése tehát nem szolgálhat annak megalapozásául, hogy a perbeli fényképeket szerzői jogi védelem illeti meg. Ennek folytán téves az az álláspont, hogy őt terhelte volna a szerzői jelleg bizonyítása, az elsőfokú bíróságnak a bizonyítási teherre a felperest kellett volna kioktatnia. Mindezt hatályon kívül helyezést indokoló szabálysértésnek találta.

Az elsőfokú eljárásban előadottakkal egyezően továbbra is állította, hogy a felperes a fényképeket a munkaviszonyból folyó kötelezettsége keretében készítette el, az Szjt. 30. §-a szerint. Állította, hogy az Ópusztaszer című kiadvány 2001-ben készült akként, hogy miután ő (az alperes) megállapodott a kiadványt megrendelő-val, utasította a munkavállalóját, a felperest, hogy készítsen fényképeket az emlékpark műtárgyairól. A felperes ezen utasítás alapján készítette el a fényképeket. Hivatkozott a szerzői jogi törvény kommentárjára, amely szerint a munkáltató munkavégzésre irányuló utasítási joga olyan széles, hogy egy utasítás könnyen (azaz kifejezett ellenkező tartalmú írásbeli szerződés híján) munkaköri köteleességgé tehet minden azzal érintett alkotást. Hangsúlyozta továbbá, hogy az ügyvezetője nyilatkozata szerint a felperes prémiumot kapott ezért a munkájáért, az pedig, hogy milyen könyvelés, elszámolás keretében került kifizetésre, nem befolyásolhatja a felek közötti jogviszony megítélését. Tagadta, hogy bármilyen megállapodás jött volna létre a felek között a szerzői díj fizetése tárgyában, a díjazásra a munkaviszony keretében, prémium címen került sor.

Súlyos eljárási szabálysértésnek tartotta, hogy az általa a munkaköri kötelezettség, továbbá a viszontkereset és a beszámítási kifogás vonatkozásában indítványozott és ügyvezetőket nem hallgatta meg az elsőfokú bíróság. Egyoldalúan elfogadta a felperes bizonyítatlan állításait, de nem fogadta el az ügyvezetők nyilatkozatával és okiratokkal igazolt alperesi állításokat a fotók készítésének időpontjáról.

A beszámítási kifogás kapcsán arra is hivatkozott, hogy abból az elsőfokú ítélet szerint a felperes elismerte 14.000 Ft jogosságát, de annak ellenére az elsőfokú bíróság teljes egészében, érdemi vizsgálat nélkül elutasította azt.

A felperes az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

Fellebbezés hiányában a felperes meghaladó keresetét elutasító ítéleti rendelkezés jogerőre emelkedett.

A fellebbezés részben, az alábbiak szerint alapos.

Az Szjt. 1. §-ának (2) bekezdése kimondja, hogy szerzői jogi védelem alá tartozik -

függetlenül attól, hogy e törvény megnevezi-e - az irodalom, a tudomány és a művészet minden alkotása. A példálózó jellegű felsorolás i) pontja értelmében ilyen alkotásnak minősül a fotóművészeti alkotás.

A (3) bekezdés szerint a szerzői jogi védelem az alkotást a szerző szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jellege alapján illeti meg. A védelem nem függ mennyiségi, minőségi, esztétikai jellemzőktől vagy az alkotás színvonalára vonatkozó értékítélettől.

Mindezek alapján szerzői jogi védelem tárgya minden olyan fotóművészeti alkotás lehet, amely egyéni, eredeti jelleggel bír. Mivel az alperes elsődlegesen azt vitatta a perben, hogy a kiadványban szereplő felperesi alkotások rendelkeznek-e egyéni, eredeti jelleggel, ezért az elsőfokú bíróság helyesen rendelte ki ennek a szakkérdésnek a megállapításához a Szerzői Jogi Szakértő Testületet az Szjt. 101. §-a alapján.

A szakvélemény kétségtelenül rövid és nem részletezi egyenként a kiadványban szereplő fotókat, de tévesen állította az alperes, hogy kiegészítésre szorult volna.

A szakvélemény egyértelmű és szakszerű választ adott az elsőfokú bíróság által feltett kérdésre, amikor kifejtette, hogy a kiadványban szereplő felvételek, a Feszty-körkép kivételével, nem esetlegesek, vagy véletlenszerűek, hanem a művész önálló szellemi termékei. Megállapította, hogy egyéni beállításokat alkalmazott az épületek, a tárgyak és a beöltözött szereplők esetében is, felhasználta a fényviszonyok változásait, játszott a kontrasztok adta lehetőségekkel és számtalan kreatív képalkotói döntést hozott. Mindezekre figyelemmel a szerző a feladatot egyéni, eredeti módon oldotta meg. Utalt arra is a vélemény, hogy a megrendelésre készült munkák esetében a témaválasztás kötelezősége vagy a megrendelő és az alkotó megállapodása nem dönti el a szerzői jelleget, csak az a döntő, hogy a mű egyéni, eredeti alkotás-e.

A szakvélemény alapján az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a perbeli fotók, Feszty-körkép reprodukciójának kivételével, egyéni, eredeti jellegükre tekintettel a szerzői jogi törvény hatálya alá tartoznak.

A másodfokú bíróság a fellebbezésre tekintettel rámutat arra, hogy a szerzői jogi törvény szerint a fényképek esetében sincs szükség művészi minőségre, vagy színvonalra. A törvény nem tesz minőségi különbséget az alkotások között, a szerzői jogi védelem az alkotást a szerző szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jellege alapján illeti meg (Szjt. 1. §-ának (3) bekezdése), ezen kívül más feltétele nincs.

Utal továbbá a másodfokú bíróság a Szerzői Jogi Szakértői Testület más ügyekben adott és nyilvánosságra hozott véleményeire (24/2004., 19/2005. és 10/07/1.) is, amelyekben kifejtetésre került, hogy az Szjt. 1. § (2) bekezdés i) pontjában szereplő „fotóművészeti” jelzőben a „művészeti” kifejezés nem jelent külön minőségi besorolást, a fényképek esetén nincs szükség valamilyen speciális művészi jellegre. Szerzői jogi védelmük egyetlen feltétele az, hogy megfeleljenek az eredetiség fogalmának. Elegendő az, hogy a produktumban az egyéni jelleg valamely minimuma megnyilvánuljon, tehát, hogy az ne legyen teljesen meghatározva a körülmények vagy az alkalmazott eszközök által, legyen legalább minimális tere a különböző megoldások közötti emberi választásnak, továbbá, hogy ne egy meglévő alkotásnak szolgai másolásáról legyen szó.

A hivatkozott vélemények ismertették a Szellemi Tulajdon Világszervezete (WIPO) és az UNESCO által készített dokumentumot is, amely felsorol számos elemet, amely alapjául

szolgálhat egy fénykép egyéni, eredeti jellegének (témaválasztás, fényképezés szögének meghatározása, a képkivágás módja stb.) megállapításához és kifejtésre került benne, hogy ha az eredetiség megállapítható, akkor nincs alap annak kijelentésére, hogy valamely alacsonyabb szintű eredetiség még nem elegendő a szerzői jogi védelemhez. A dokumentum szerint csak azok a fényképek zárhatók ki a szerzői jogi védelemből, ahol nincs tere a személyes döntésnek és nincs lehetőség a kép kompozíciójának a befolyásolására.

Mindezeket figyelembe véve a perbeli szakértői vélemény a kialakult szakmai gyakorlattal egyező módon vizsgálta és értékelte a fotókat, és aggálytalanul elfogadható az a megállapítása, hogy a Feszty-körkép reprodukcióját kivéve, valamennyi a kiadványban szereplő fénykép egyéni, eredeti jelleggel rendelkezik. Ezért a szakvélemény nem hiányos, kiegészítésére nincs szükség, és a kiegészítést az alperes által csatolt magánvélemények sem indokolják, mivel azok nem voltak ellentétesek a perbeli szakvélemény tartalmával.

Az alperes ugyan alappal hiányolta a Pp. 221. § (1) bekezdésére figyelemmel az elsőfokú ítélet indokolásából az elsőfokú bíróság által mellőzött magánszakvéleményekre vonatkozó álláspont kifejtését, de a másodfokú bíróság ezt pótolhatónak találta és nem látta hatályon kívül helyezésre okot adó körülménynek.

Az alperes és írásbeli nyilatkozataival azt látta igazoltnak, hogy a felperes felvételei nem minősülnek eredeti jellegűnek, de a hivatkozott iratokból a másodfokú bíróság ezt nem látta kiolvashatónak. véleménye mindössze azt tartalmazta, hogy megítélése szerint a könyvben szereplő fotók a szöveg koncepciója alapján elrendezett, jó minőségű illusztrációknak tekinthetők. pedig a fotókat jó profi munkának nevezte, felsorolva, hogy milyen témájú képeket tartalmaz a kiadvány (több tárgyfoto, néhány alkalmazott fotográfia és néhány riportfoto) és zavaró körülményekre hivatkozott (háttal álló emberekre, árnyékokra). Az volt a véleménye, hogy nem összehasonlítható pl. ... albumaival.

A két nyilatkozat lényegében a mű alkalmazott jellegét hangsúlyozta, és a színvonalát nem tartották elég művészinek, de nem állították, hogy hiányzik az egyéni, eredeti jellege. Mivel tehát nem álltak ellentétben a perbeli szakvélemény tartalmával, ennél fogva további bizonyításra nem volt szükség.

Alappal kifogásolta ugyanakkor az alperesi fellebbezés, hogy az elsőfokú bíróság azt a körülményt, hogy a felperes szerzősége feltüntetésre került a kiadványon, az alperes részéről annak az elismerésének tekintette, hogy a felperes fotóit olyan művek, amelyeket szerzői jogi védelem illet meg. Ez az álláspont téves, ilyen vélelmet a szerzői jogi törvény nem tartalmaz.

Az Szjt. 2006. április 15-től hatályos 94/B. §-a is csak a szerző személyére nézve állít fel megdönthető vélelmet.

Arra is helytállóan hivatkozott az alperesi fellebbezés, hogy a bizonyítási teher szabályait nem megfelelően alkalmazta az elsőfokú bíróság. A mű egyéni, eredeti jellegét a felperesnek kellett volna bizonyítania, ennél fogva a költségei előlegezésére is a felperes lett volna köteles.

Mivel azonban a fent kifejtettek szerint nem voltak további bizonyításra szoruló tények, mert a rendelkezésre álló adatok alapján is egyértelműen megállapítható volt, hogy a perbeli fotókat megilleti a szerzői jogi védelem, az elsőfokú bíróságnak a bizonyításra vonatkozó téves és szükségtelen tájékoztatása nem volt kihatással a döntésre. Az alperesi védekezés

tükrében nem merült fel olyan tény, körülmény, amelyre vonatkozóan további bizonyításnak lett volna helye, így nem állapítható meg az eljárás szabályainak megsértése.

Az elmondottak alapján az elsőfokú bíróság helyesen alkalmazta a szerzői jogi törvényt, mivel a felperesi művek annak hatálya alá tartoznak.

Nem értett egyet azonban a másodfokú bíróság azzal az ítéleti állásponttal, hogy a felperesi művek nem munkaviszonyban létrehozott műveknek minősülnek.

Az Szt. 30. §-ának (1) bekezdése szerint eltérő megállapodás hiányában a mű átadásával a vagyoni jogokat a szerző jogutódjaként a munkáltató szerzi meg, ha a mű elkészítése a szerző munkaviszonyból folyó kötelessége.

A (3) bekezdés kimondja, hogy a szerzőt megfelelő díjazás illeti meg, ha a munkáltató a felhasználásra másnak engedélyt ad vagy a művel kapcsolatos vagyoni jogokat másra átruházza.

(6) A szerző munkaviszonyból folyó kötelessége teljesítéseként megalkotott művel kapcsolatos jognyilatkozatokat írásba kell foglalni.

E szabályok értelmében a vagyoni jogok olyan művek tekintetében, amelyek munkaviszonyból folyó kötelezettség teljesítéseként jönnek létre, a törvény erejénél fogva a munkáltatóra szállnak át. Ennek előfeltétele egy olyan munkaszerződés, amely a művek megalkotását munkaköri kötelezettséggé teszi, a munkaviszonyban álló szerző nem munkaköri kötelezésekként készített művére a jogutódlás nem vonatkozik.

Az adott esetben a felperes 1997. január 1. napján kelt munkaszerződésének 1. pontja szerint a felperes stúdió vezető, a 3. pont kimondta, hogy a munkavállaló feladatait a Kft. szabályzatainak az 1. pontban meghatározott munkakörre vonatkozó rendelkezései, valamint a közvetlen felettese utasításai szerint köteles teljesíteni.

A per során nem került csatolásra az alperesi kft. szabályzata, amely a stúdió vezető munkakörére vonatkozott volna.

De az alperes nem is azt hangsúlyozta, hogy a felperesnek a munkaszerződése alapján lett volna kötelessége a mű létrehozása, hanem azt, hogy a felettese utasításai szerint volt köteles teljesíteni a perbeli mű elkészítésére vonatkozó munkáját és a munkáltató utasítási joga széles volt.

Az olyan esetben, ha a munkáltató a munkaköri kötelességen kívül külön megbízást ad saját munkavállalójának, az összes körülmények alapos megítélésével kell eldönteni azt, hogy a mű létrehozása munkaviszonyból folyó kötelezettség keretében történt-e.

Az elsőfokú bíróság mérlegelte a felperes és a két ügyvezető nyilatkozatát, a szerződés tartalmát, a munka fejében kifizetett díjazás módját és ezek alapján arra jutott, hogy a perbeli fotók nem munkaviszonyban létrehozott művek.

A felperes azt állította, hogy az általános nyomdai gyakorlat szerint nem része a reprostúdió-vezető munkakörének a fotózás és a munkaszerződésében sem volt ilyen megállapodás. Nem vitatta azonban azt az alperesi állítást, hogy munkájához tartozott különböző katalógusba kerülő fotók készítése, csak azt állította, hogy a perbeli fotók nem

tartoztak ebbe a körbe. Ezt a körülményt az elsőfokú bíróság nem vonta a mérlegelése körébe.

Az elsőfokú bíróság tanúvallomásából azt emelte ki, hogy megállapodás jött létre a felek között arról, hogy a felperes külön díjazás fejében készíti el a fotókat és a külön díjazást az ügyvezetők saját jövedelmükből fizették ki. nyilatkozatából pedig annak tulajdonított jelentőséget, miszerint a felperes munkája során fotózott is, amelytől a perbeli fotózás annyiban tért el, hogy nem stúdióban, hanem helyszínen történt. De nem tért ki a vallomásuknak ezzel ellentétes részeire, miszerint azt állította, hogy a felperes a munkaviszonya keretében végezte el a feladatot, mert a munkavállalónak a feladatot, ha arra a felettese utasítást ad, el kell végeznie. pedig azt hangsúlyozta, hogy minden költséget ők viseltek a fotózással kapcsolatban és a felperes munkaköri feladata fejében elvégzett munkájáért kapott díjazás prémium volt.

Nem értékelte az elsőfokú bíróság az alperes által csatolt és a felperes által készített fotókat sem, amikkel az alperes azt igazolta, hogy a felperes munkájához tartozott a különböző katalógusba kerülő fotók (csatolva szaniterak, cipők, szőnyegek katalógusai) elkészítése is és nem vizsgálta az alperesnek azt az érvelését sem, hogy az adott esetben a munkáltató utasítási joga kiterjedt a fotók elkészítésére.

Nem vont le következtetéseket abból sem, hogy a felperes két ízben is írásbeli szerződést kötött a felhasználási jogok átengedéséről, míg a saját műveinek felhasználásának engedélyezésével kapcsolatban nem látta szükségét ennek, írásbeli szerződés nélkül átadta a művet az alperesnek a kiadás céljára és több ízben is közreműködött a kiadásban, amíg a munkaviszonya fennállt az alperesnél.

Ezeknek az adatoknak a mérlegelése nélkül az elsőfokú bíróság következtetése nem volt okszerű. A másodfokú bíróság mindezeket mérlegelve arra az álláspontra jutott, hogy a perbeli fotók elkészítése a felperes munkaviszonyából eredő kötelezettsége volt.

Mivel a mű átadásával az Szjt. 30. § (5) bekezdése szerint a nyilvánosságra hozatalhoz hozzájárult, a felperesi szerző jogutódjaként az alperesi munkáltató megszerezte a mű szerzői vagyoni jogait, így a felhasználással vagyis a fotók ismételt többszörözésével, az alperes nem valósított meg jogsértést, a felhasználásról az Szjt. 16. § (1) bekezdése szerint maga volt jogosult rendelkezni. Ebből az is következik, hogy a fotókkal kapcsolatos ráfordítások költsége az alperest terhelte, beszámítási kifogása ezért alaptalan volt.

A kifejtettek alapján e részében megváltoztatta a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét, a jogsértés megállapítására és a jogkövetkezményei (eltiltás, megsemmisítés) alkalmazására irányuló keresetet elutasította.

A felhasználásra másnak adott alperesi engedély folytán azonban a díjazás iránti felperesi igényt a másodfokú bíróság is alaposnak találta, de az elsőfokú bíróság által kifejtettektől eltérő okból.

Az Szjt. 30. § (3) bekezdése kimondja, hogy a szerzőt megfelelő díjazás illeti meg, ha a munkáltató a felhasználásra másnak engedélyt ad vagy a művel kapcsolatos vagyoni jogokat másra átruházza.

Az adott esetben az alperes maga adta elő, hogy a felhasználásra, a terjesztésre engedélyt adott az-nak. Ennek folytán a felperest a 30. § (3) bekezdés szerint megfelelő díjazás illeti

meg és erről a díjazásról a felperes nem mondott le, az Szjt. 30. § (6) bekezdésben írtak szerint írásban. A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróságnak a joglemondó nyilatkozattal kapcsolatos érveivel, a felperes által a munkaviszonya megszűnésekor aláírt irat nem minősül a megfelelő díjazásról történő lemondásnak az általános tartalmára tekintettel. Az csupán a munkaviszony megszűnésével kapcsolatban rendezte a felek közötti viszonyokat.

A felperes nem fellebbezett az ítélettel szemben, ezért a felülbírálattal érinthető körben - amely 400.000 Ft jogdíjra vonatkozott - volt vizsgálható a megfelelő díjazás iránti igény. Az elsőfokú bíróság által megállapított összeget a másodfokú bíróság megfelelő díjazásnak találta, figyelemmel arra is, hogy amíg a munkaviszonya fennállt, az alperesi munkáltató minden ismételt kiadás esetén 200.000 Ft-ot fizetett a felperes részére.

A fotókat tartalmazó CD kiadása iránti viszontkereset elutasítására vonatkozó elsőfokú döntéssel és annak indokaival a másodfokú bíróság egyetértett. Helyesen értékelte az elsőfokú bíróság az alperes terhére, hogy nem tudta bizonyítani, hogy a felperes birtokában lenne jelenleg az a CD, amelyen eredetileg átadta volna részére a fotókat. Az alperesi állítást kétségessé teszi az a körülmény is, hogy a felperes a munkaviszonyának 2004-ben történt megszűnését követően az alperes 2006-ban ismét megjelentette a kiadványt.

A kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítéletábrla az elsőfokú bíróság ítéletét - a nem fellebbezett részét nem érintve - a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta.

A részbeni megváltoztatás eredményeként megváltozott a pernyertesség-pervesztesség aránya, amelynek alapján az elsőfokú perköltségről akként rendelkezett a másodfokú bíróság, hogy a felperest kötelezte az alperes által előlegezett szakértői díj felének a megfizetésére, az egyéb felmerült perköltségre és az illetékre vonatkozó rendelkezés változatlanul hagyása mellett. A szakértői díjról való összeg elszámolása során a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság 13. sorszámú díjmegállapító végzésében foglalt rendelkezéseket vette alapul, amelyben 216.000 Ft szakértői díjról rendelkezett, felhívva egyben az alperest, hogy a már előlegezett 150.000 Ft mellett további 66.000 Ft-ot helyezzen letétbe.

A részben eredményes fellebbezésre figyelemmel a másodfokú bíróság az alperes által lerótt fellebbezési illeték fele összegének, mint másodfokú perköltségnek a megfizetésére kötelezte a felperest a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján.

Budapest, 2008. június 5.

. Kovács Zsuzsanna s.k.
a tanács elnöke

Dr. Lesenyey Terézia s.k.
s.k.
előadó bíró

Dr. Lukács Zsuzsanna
s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:
bírószági ügyintéző